

TRABZON ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ
LİSANSÜSTÜ PROGRAMLARININ YÜRÜTÜLMESİNE İLİŞKİN İLKELER

(19.09.2019 tarih ve 6 sayılı Enstitü Kurulu teklifi ve 14.10.2019 tarih ve 19 Sayılı Senato Kararı ile 14.10.2019 tarihinde yürürlüğe girmiştir.)

A- DERSLERİN AÇILMASI VE YÜRÜTÜLMESİ

1. Tezli yüksek lisans ve doktora programlarda bir öğretim üyesine bir yarıyılıda toplamda en çok iki kredili dersi yürütmesi için görevlendirme yapılabilir. “Bilimsel Araştırma ve Proje Hazırlama Eğitimi”, “Bilimsel Araştırma ve Etik”, “Gelişim ve Öğrenme” ile “Öğretimde Planlama ve Değerlendirme“ dersleri bu sınırlamanın dışındadır.
2. Ders havuzundaki dersler program bazında yüksek lisans ve doktora dersleri olarak ayrıştırılır. Bu ayrışım yapıldıktan sonra yüksek lisans öğrencileri doktora programına tanımlanmış derslerden 3 tane, doktora öğrencileri ise yüksek lisans programı için tanımlanmış derslerden 3 tane seçebilir. Yüksek lisans öğrencileri doktora programlarının zorunlu derslerini alamazlar.
3. Tezli yüksek lisans programlarında biri “Bilimsel Araştırma ve Etik” dersi olmak üzere en az iki ders; doktora programlarında en az iki kredili ders zorunlu ders olarak okutulur. Zorunlu derslerin hangi derslerden oluşacağı anabilim dalı başkanlığının önerisi ve Enstitü Kurulu kararıyla belirlenir. Doktora programı öğrencileri “Bilimsel Araştırma ve Etik” dersini yeterlik sınavına kadar kredisiz ders olarak almak zorundadırlar. Herhangi bir lisansüstü programda “Bilimsel Araştırma ve Etik” dersini alan veya bu derse eşdeğeri kabul edilmiş bir dersi alan öğrenci anabilim dalı başkanlığının önerisi ve Enstitü Yönetim Kurulu kararıyla bu dersten muaf sayılır. Doktora programlarında “Bilimsel Araştırma ve Etik” dersinin başarı notu transkriptte “G-Geçti”, “K-Kaldı”, “M-Muaf ” şeklinde gösterilir. Zorunlu dersler anabilim dalının gerekçeli kararı ile istenilen dönemde açılabilir.
4. Bir öğrencinin kredi yükünü tamamlamış sayılabilmesi için yüksek lisans programlarında 21 krediden az olmamak üzere en az yedi ders, yüksek lisans derecesiyle öğrenci kabul edilen doktora programlarında 24 krediden az olmamak üzere en az sekiz ders alması zorunludur. Bir öğrenci kredi yükünü doldurmuş olsa bile fazladan aldığı derslerden de başarılı olmak zorundadır. Öğrenci başarısız olduğu ders yerine sonraki dönem/dönemlerde almış olduğu farklı iki dersi danışmanının onayı ve Enstitü Yönetim Kurulu kararı ile başarısız dersinin yerine saydırabilir. Ancak tekrar edilerek başarılı olunan ders saydırma işlemlerinde kullanılmaz ve en fazla iki ders başarısız olunan başka bir ders yerine saydırılabilir. Öğrenci kaldığı diğer dersleri tekrar alıp süresi içinde başarmak zorundadır.

5. Doktora programında kredisiz ders olarak okutulan “Bilimsel Araştırma ve Proje Hazırlama Eğitimi” dersi Matematik Fen Bilimleri Eğitimi Anabilim Dalı Başkanlığının bünyesinde, “Gelişim ve Öğrenme” ve “Öğretimde Planlama ve Değerlendirme” dersleri Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı Başkanlığının bünyesinde yürütülür. Doktora programı öğrencilerinin “Bilimsel Araştırma ve Proje Hazırlama Eğitimi” dersini ikinci yarıyıldan itibaren doktora yeterlik sınavına kadar; “Gelişim ve Öğrenme” ve “Öğretimde Planlama ve Değerlendirme” derslerini doktora tez savunma sınavına kadar almaları zorunludur. Eğitim Fakültesi ve Teknik Eğitim Fakültesi mezunu öğrencileri ile Pedagojik Formasyon Sertifikasına sahip öğrenciler başvurmaları halinde “Gelişim ve Öğrenme” ve “Öğretimde Planlama ve Değerlendirme” derslerinden Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı Başkanlığının görüşü ve Enstitü Yönetim Kurulunun onayı ile muaf sayılabilirler. “Bilimsel Araştırma ve Proje Hazırlama Eğitimi”, “Gelişim ve Öğrenme” ve “Öğretimde Planlama ve Değerlendirme” derslerinin başarı notu transkripte “G-Geçti”, “K-Kaldı”, “M-Muaf” şeklinde gösterilir.
6. Yüksek lisans ve doktora programı öğrencilerinin en az 4 adet kredili dersi kendi programlarındaki dersler arasından seçmeleri zorunludur. Aynı bilim dalının doktora ve yüksek lisans dersleri ilgili program kapsamında değerlendirilir.
7. Öğrenci tez dersine danışmanın atanmasını izleyen dönemden itibaren her dönem yazılabilir.
8. Kredili ders en az bir öğrencinin derse yazılması halinde açılır. Ancak öğretim üyesinin ikinci bir kredili dersini aynı dönem açması halinde bu ikinci derse en az üç öğrencinin yazılmış olması gerekmektedir. Enstitü Yönetim Kurulu bu sayılar artırılabilir. Kapatılan derslere kayıt yapan öğrencilere yeni ders eklemeleri için Enstitü Yönetim Kurulu kararı sonrası en fazla üç gün süre verilir.

B-UZMANLIK ALAN DERSLERİNİN AÇILMASI VE YÜRÜTÜLMESİ

1. “Uzmanlık Alan Dersi”, danışman öğretim üyesinin çalıştığı bilimsel alandaki bilgi, görgü ve deneyimlerinin aktarılması, öğrencilere bilimsel etik ve çalışma disiplininin, güncel literatürü izleyebilme ve değerlendirebilme yeteneğinin kazandırılması, tez çalışmalarının bilimsel temellerinin oluşturulması ve yürütülmesi amacıyla tez danışmanı olan öğretim üyesi tarafından açılan 8000 (yüksek lisans uzmanlık alan dersi) veya 9000 (doktora uzmanlık alan dersi) kodlu kredisiz ve haftada 4 saat olan teorik bir derstir.
2. Lisansüstü programlarda öğretim üyelerinin ders havuzunda farklı adlarla iki adet 8000 kodlu ve iki adet 9000 kodlu uzmanlık alan dersi yer alabilir.
3. Tezli yüksek lisans ve doktora programlarda görevli herhangi bir öğretim üyesine bir dönemde toplamda en fazla iki (8000 veya 9000 kodlu) uzmanlık alan dersi için görevlendirme yapılabilir.
4. Uzmanlık alan dersi ikinci danışman tarafından açılmaz.
5. Lisansüstü programlarda açılan 8000 kodlu uzmanlık alan derslerine sadece yüksek lisans öğrencileri, 9000 kodlu uzmanlık alan derslerine ise sadece doktora öğrencileri yazılabilir. Bir öğrenci aynı dönemde tez danışmanı tarafından açılan sadece bir uzmanlık alan dersine yazılabilir, tez danışmanı dışında bir öğretim üyesi tarafından açılan herhangi bir uzmanlık alan dersine yazılamaz.

6. Tez konusu Enstitü Yönetim Kurulu tarafından onaylanan öğrenciler, takip eden dönemde danışmanlarının uzmanlık alan dersine kayıt yapabilir. Öğrenci kaydını yenilemesi şartıyla aynı uzmanlık alan dersine yazılabileceği gibi bu dersin açılmaması durumunda danışmanı tarafından açılan başka bir uzmanlık alan dersine tez savunma sınavı başvurusuna kadar devam edebilir. Uzmanlık alan dersleri arasınan ve ders kayıt haftalarında yürütülmez. Uzmanlık alan dersi devam edecekse öğretim üyesi tarafından “S-Süren” sonlandırılacaksa “G-Geçti” ya da “K-Kaldı” şeklinde değerlendirilir.
7. Uzmanlık alan dersleri ders programlarında gösterilir ancak sınav programlarında yer almaz. Uzmanlık alan dersleri için telafi programı yapılmaz. Ayrıca seminer dersinin de telafisi yapılmaz.

C- SEMİNER DERSİ UYGULAMA ESASLARI

Seminer dersi aşağıda belirlenen esaslara göre yürütülür.

1. Seminer dersinin amacı tezli yüksek lisans ve doktora yapan öğrencilere, tez konuları ile ilgili güncel ve/veya eğitim öğretim sürecine katkı sağlayacak bir çalışmayı, bilimsel araştırma yöntemlerine uygun olacak şekilde hazırlatarak onların bir grup önünde anlatabilme, tartışabilme ve iletişim yeteneklerini geliştirmektir.
2. Seminer dersi uygulamalı ve kredisizdir, haftada iki saat olarak yapılır, gün ve saatleri haftalık ders programında belirtilir.
3. Seminer konusu ilgili öğrenci ve Enstitü Yönetim Kurulu kararıyla atanan danışman tarafından belirlenir. Danışman öğretim üyesi tarafından seminer dersinin yürütülmesinin mümkün olmaması durumunda seminer dersi anabilim dalı başkanlığı önerisi ve Enstitü Yönetim Kurulu kararıyla belirlenen öğretim üyesi tarafından yürütülür. Seminer konusu, dersin alındığı dönemin ilk dört haftası içerisinde belirlenir. Sekizinci haftada taslak rapor danışmanı tarafından incelenir ve gerekli düzeltmeleri önerilir. Düzeltmelerin yapılmasıyla son şekli verilen çalışma 10. haftada danışmana sunulur ve 11. hafta itibari ile sunular başlar.
4. Seminer programının oluşturulması ve seminerlerin sunumu anabilim dalı başkanlığınca görevlendirilecek bir öğretim üyesinin koordinatörlüğünde gerçekleşir. Seminer programında sunumu yapacak öğrenci, ilgili öğrencinin danışmanı, seminerin konusu, sunulacak yer, tarih ve saat gösterilir. Koordinatör öğretim üyesi seminer dersine kaydolan herhangi bir öğrencinin ilgili anabilim dalı başkanlığındaki diğer sunulara katılımını sağlayacak şekilde programını hazırlar. Hazırlanan seminer programı ilgili anabilim dalı başkanlığı aracılığı ile enstitüye gönderilir. Seminer programı hazırlanırken enstitü web sayfasındaki “Seminer Programı Formu” kullanılır.
5. Seminer programı enstitü onayından sonra kesinlik kazanır ve bundan sonra programda herhangi bir değişiklik yapılmaz. Seminer programı ilgili anabilim dalı başkanlığının ilan panosunda/web sayfasında ve enstitü web sayfasında ilan edilir.
6. Seminer dersine kayıtlı öğrenciler dersin %80'ine ve kendi anabilim dalı başkanlığınca ilan edilen seminer sunularının %80'ine katılmak zorundadır. Devam koşulunu sağlamayan öğrenci başarısız kabul edilir. Koordinatör tüm sunular tamamlandıktan sonra öğrencinin sunulara katılma durumunu “Seminer Değerlendirme Formu” ile danışman öğretim üyesine bildirir.

7. Öğrenci belirlenen yer gün ve saatte danışmanı, seminer koordinatörü, seminer dersine kaydolan öğrenciler ve diğer dinleyiciler önünde sunumunu gerçekleştirir. Koordinatör öğretim üyesi sunum başlamadan seminere kaydolan öğrencilerin yoklamasını alır. Seminer süresi soru ve tartışma bölümü dâhil 50 dakikadır.
8. Dersin yarıyıl sonu başarı notu, koordinatör raporu danışmana iletdikten sonra danışmanı tarafından ilgili öğrenci başarılı ve başarısız olarak değerlendirilir. Değerlendirme “Seminer Değerlendirme Formu” ile yapılır. Formun bir örneği ilgili anabilim dalı başkanlığı aracılığı ile enstitüye gönderilir.

D- JÜRİ ÜYELERİNİN BELİRLENMESİ

1. Doktora tez savunma sınavlarına jüri üyesi olarak ilgili alandan olmak şartıyla Üniversitemiz dışından akademik unvanı Profesör olan bir öğretim üyesi ile akademik unvanı en az doktor öğretim üyesi olan bir öğretim üyesi olmak üzere toplam iki öğretim üyesi, yüksek lisans tez savunma sınavlarına ise akademik unvanı en az doktor öğretim üyesi olan bir öğretim üyesi seçilir. Benzer şekilde doktora yeterlik sınavlarına da jüri üyesi olarak ilgili alandan olmak şartıyla Üniversitemiz dışından akademik unvanı en az doçent olan bir öğretim üyesi ile akademik unvanı en az doktor öğretim üyesi olan bir öğretim üyesi olmak üzere toplam iki öğretim üyesi seçilir.
2. Tez savunma sınavlarında jüri başkanı akademik unvanı en yüksek olan öğretim üyeleri arasından seçilir.

E-TEZSİZ DANIŞMAN ATAMASI VE DÖNEM PROJESİNİN DERS ÜCRETİNİN ÖDENMESİ

1. Tezsiz yüksek lisans programlarında tez danışmanı atamaları anabilim dalı başkanının önerisi ve Enstitü Yönetim Kurulunun onayıyla gerçekleşir.
2. Uzaktan eğitim tezsiz yüksek lisans programlarında dönem projesi dersinin ücreti öğrenci başına en fazla gündüz öğrenim ücreti kadar ödenir.

F- ÖĞRENİME SÜRE EKLEME

1. Öğrencilerin kayıtları, aşağıda belirtilen nedenlerden en az birinin varlığı halinde Enstitü Yönetim Kurulu kararıyla dondurulabilir:
  - a) Öğrencinin sağlık kurulu raporları ile belgelenmiş uzun süreli bir tedaviye ihtiyaç gösteren hastalığının olması,
  - b) Öğrencinin doğum yapmış olması,
  - c) Mahallin en büyük mülki idare amirince verilecek bir belge ile belgelenmiş olması şartı ile tabii afetler nedeniyle öğrencinin öğrenimine ara vermek zorunda kalmış olması,
  - ç) Öğrencinin yabancı dil öğrenmek amacıyla yurt dışına gideceğini belgelemesi,
  - d) Öğrencinin tutukluluk hali,
  - e) Öğrencinin hangi nedenle olursa olsun, tecil hakkını kaybetmesi veya tecilinin kaldırılması suretiyle askere alınması,
  - f) İlgili enstitü yönetim kurulunun haklı ve geçerli kabul edeceği diğer nedenlerin ortaya çıkması.
2. Öğrencinin birinci fıkrada belirtilen nedenlerden herhangi birinin ortaya çıktığı tarihten itibaren bir ay içinde, kayıt dondurma talebiyle enstitüye başvurması gerekir. Dönemin %70'inin tamamlanması durumunda öğrenciye o dönem için kayıt dondurulmaz,

Enstitü Yönetim Kurulu tarafından kabul edilen mazeretinin ortadan kalktığı tarihten itibaren uygulanmak üzere sınava giremediği dersler için sınav hakkı tanınır, tez savunması sınavı için kalan süresi kadar ilave süre verilir.

3. Yabancı dil öğrenmek amacıyla kayıt dondurarak yurt dışına giden öğrencilerin dil eğitimi aldığına dair belgelerle yurtdışına giriş ve çıkış tarihlerini gösteren pasaport kayıtlarını ilgili enstitüye ibraz etmemeleri halinde bu süreler öğrenim sürelerine eklenmez.
4. Azamî kayıt dondurma süresi; bilimsel hazırlık programı ve tezsiz yüksek lisansta bir yarıyıl, tezli yüksek lisansta iki yarıyıl, doktorada dört yarıyıldır. Askerlik ve tutukluluk durumlarında ise, bu hallerin süresi kadardır.

G- UYUM

1. 2018-2019 Eğitim Öğretim yılından önce tezli yüksek lisans ve yüksek lisans derecesiyle doktora programlarına kabul edilen öğrencilerin zorunlu kredi yükünü tamamlamalarında 21 krediden az olmamak üzere 7 ders almaları yeterlidir. Enstitüye KTÜ Sosyal Bilimler Enstitüsünden aktarılan programlardaki öğrenciler için SBE5001 koduyla almış olmaları “Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği” dersi kredisiz olarak değerlendirilir.
2. 2018-2019 Eğitim Öğretim yılından önce kabul edilen öğrencilere Karadeniz Teknik Üniversitesinde kayıtlı oldukları yabancı dil yükümlülükleri uygulanır.
3. 2018-2019 Eğitim Öğretim yılından önce kabul edilen öğrencilerin almaları gereken İngilizce ders sayısı Karadeniz Teknik Üniversitesinin lisansüstü eğitim öğretim mevzuatı çerçevesinde değerlendirilir.
4. 2018-2019 eğitim öğretim yılından önce kabul edilen öğrencilerin başarısız derslerinin değerlendirilmesinde öğrencinin ders dönemi süresi içinde Karadeniz Teknik Üniversitesi ve Trabzon Üniversitesi tarafından yayınlanmış olan yönetmeliklerden öğrenci lehine olan hükümler uygulanır.
5. Uzmanlık alan dersleri başlığı altında yer alan 6. madde 2019-2020 Eğitim-Öğretim Yılı Bahar yarıyılından itibaren uygulanır.

H- GEÇERLİLİK TARİHİ

1. Bu Uygulama Esasları, Trabzon Üniversitesi Senatosunca kabul edildiği tarih itibariyle yürürlüğe girer.

I- YÜRÜTME

1. Bu Uygulama Esasları, Trabzon Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsünce yürütülür.